

Les rajoles de músics del Cau Ferrat

Aquesta història l'he sentida explicar al meu pare i ell diu que l'avi ja l'explicava perquè l'havia sentit de boca del besavi. És una història que parla dels músics que anaven a Sitges quan les festes majors començaven a estar de moda als pobles de Catalunya, farà un segle i mig. Jo formo part de la quarta generació de músics de la família i, que jo sàpiga, sóc l'únic que ha anat a tocar a Sitges. Ni el pare, ni l'avi ni el besavi mai no van anar-hi i potser el motiu és que aquesta història que ara us explicaré els va colpir de tal manera que, per si de cas, van deixar Sitges fora de la seva agenda.

Deia el besavi que, a Sitges, el públic tenia una exigència especial amb els músics. Allà no s'hi valia tocar de qualsevol manera: la gent era molt entesa i calia que els intèrprets possessin els cinc sentits durant tota l'actuació. Si no tocaves bé, ja mai més no tornaven a contractar-te i fins i tot eren capaços de malparlar de tu i fer-te perdre feines que ja tenies emparaulades en d'altres localitats. Però això no era el pitjor. El pitjor era el que ara us explicaré i que, sigui cert o només mig cert, va fer que els meus avantpassats mai no anessin a tocar a Sitges.

Any sí, any no, la col·lecció de rajoles d'arts i oficis que en Santiago Rusiñol tenia al Cau Ferrat s'ampliava amb un o dos exemplars nous: ara un fuster, ara un picapedrer, ara un boter... De tant en tant la col·lecció s'ampliava amb rajoles que representaven algun músic. Curiosament, el músic representat era aquell que l'any anterior a Sitges havia desafinat mentre tocava el baixó en l'entrada a plaça, o que s'havia deixat unes notes amb el sac de gemecs mentre acompanyava els gegants o que —el delictes musical més greu que es podia cometre a Sitges— havia oblidat la melodia de la moixiganga mentre tocava la gralla. Diuen que en Rusiñol adquiria aquelles rajoles en diferents poblacions, mentre

voltava pels mercats artesanals i que les comprava sense cap altre criteri que la bellesa estètica que li proporcionaven. Però amb les rajoles dels músics, la cosa no era ben bé així. Quan li preguntaven a en Rusiñol d'on havia tret aquella rajola que representava un flabiolaire o aquella altra del músic del violí, sovint no sabia respondre: “No recordo on l’he comprada, aquesta. En tinc tantes que, al final, un ja perd els comptes!”. Però si sumes dos i dos sempre dona quatre, així que la gent va començar a sospitar que tanta coincidència havia d’amagar per força algun misteri: si el músic que havia desafinat per Festa Major era el de l’oboè, segur que al cap de poc temps en Rusiñol penjaria de la paret una rajola amb un oboïsta.

Tot es va desvetllar l’any de l’espifiada de la trompa: aquell agost l’ajuntament havia contractat una cobla de ministrils. Feien patxoca, amb les seves armilles i els seus instruments lluent: trombó, trompa, flabiol, tabal, xeremies... Van acompanyar les músiques de l’ofici, van tocar a la cercavila desfilant davant les autoritats i fins i tot van fer concert al Cap de la Vila. Però el noi que tocava la trompa, no en donava ni una. Es veu que la nit anterior havia estat de festa fins la matinada i el seu estat era deplorable. El cas és que, durant l’ofici, va fallar diverses notes i va fer una esgarrinxada espectacular mentre s’interpretaven els goigs en llaor de l’apòstol Sant Bartomeu. Aquell noi no va tornar mai més a Sitges i quan, mesos després, preguntaves als músics del grup si en sabien res, deien que aquell mateix dia havia desaparegut i que des d’aleshores no n’havien tingut notícia. El justificaven dient que, és clar: amb la vergonya que deuria haver passat, ja mai més no va tornar a fer de músic. Però uns mesos més tard algú es va adonar que a la col·lecció d’en Rusiñol al Cau Ferrat hi havia una rajola nova que representava un músic tocant la trompa. Dos i dos fan quatre.

Els més vells del poble van començar a fer memòria: “No recordeu aquell any en què se li va trencar l’arc al músic de la viola de gamba a meitat de l’ofici?” D’aquell home tampoc ningú no n’ha sabut res. Doncs allà al Cau Ferrat hi havia una rajola que el representava. “I aquell que va venir a tocar l’arpa al Racó de la Calma? Se li anaven desafinant les cordes i ell deia que era per la humitat, que no podia tocar tant a prop del mar” Li van dir que tornés a l’hivern, que faria el concert dintre l’església, però mai no es va presentar. Un temps després, una rajola d’un arpista ja penjava de les parets del Cau Ferrat i en Rusiñol no recordava on l’havia comprat.

Fa uns anys vaig visitar el museu de Sitges i vaig fixar-m’hi en aquestes rajoles musicals.

Són precioses per la seva senzillesa i la majoria d'elles tenen una particularitat ben curiosa: el músic que hi surt representat toca l'instrument del revés, com si fos el reflex d'un mirall. Vaig pensar que seria ben curiós que, per art d'encanteri, Sitges hagués fet desaparèixer un grapat de músics maldestres i que se n'hagués guardat una imatge, com una fotografia enrajolada per a la posteritat. Jo, la veritat, no hi crec gaire en aquesta història, encara que li tinc un cert respecte. He anat a tocar a Sitges diverses vegades, ho he fet més bé o més malament, però aquí estic. Segueixo tocant i, sincerament, no tinc cap por de convertir-me en rajola de ceràmica amb marges grocs. Ahir mateix vaig tocar-hi a Sitges, als Jardins del Retiro, encara que potser sí que aquest va ser un concert una mica justet. La flauta travessera no em sonava com jo volia, vaig fallar algunes notes i els aguts no hi havia manera d'afinar-los. Potser em va jugar una mala passada el vent que bufava, no sé... Però, què hi farem? Tal dia farà un any! I si d'aquí un temps visiteu el Cau Ferrat i hi trobeu una rajola amb un músic tocant la flauta travessera, no patiu per mi: segur que estaré ben acompanyat i als vespres farem uns concerts de bandera!

David Puertas Esteve

